

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича
щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3
частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України**

Київ
9 липня 2025 року
№ 55-2(I)/2025

Справа № 3-99/2025(202/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуєчого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Денисенко Б.М. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 3, частинам першій, другій статті 8, статті 22, частинам першій, четвертій статті 41, частині першій статті 63, пунктам 1, 6 частини першої статті 92 Конституції України (конституційність) пункт 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного

кодексу України (далі – Кодекс), згідно з яким свідками не можуть бути члени сім'ї та близькі родичі спадкоємців за заповітом.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Денисенко Б.М. є спадкоємцем за заповітом, складеним його батьком Денисенком М.І. у присутності трьох свідків, один із яких – дядько спадкоємця.

Денисенко М.В., яка є дружиною покійного брата Денисенка Б.М. і законним представником інтересів їхніх дітей, звернулася до суду із позовною заявою до Денисенка Б.М. про визнання заповіту нікчемним, застосування наслідків нікчемного правочину та визнання прав дітей на спадкування за законом, вважаючи, що заповіт є недійсним, оскільки він був підписаний близьким родичем спадкоємця за заповітом.

Голосіївський районний суд міста Києва рішенням від 16 жовтня 2024 року відмовив Денисенко М.В. у задоволенні позову. Київський апеляційний суд постановою від 30 січня 2025 року скасував рішення суду першої інстанції та ухвалив нове судове рішення, яким заповіт Денисенка М.І. визнав нікчемним та скасував запис про нього у Спадковому реєстрі, а в задоволенні решти позовних вимог відмовив.

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду постановою від 30 квітня 2025 року частково задовольнив касаційну скаргу Денисенка Б.М., а саме: скасував постанову Київського апеляційного суду від 30 січня 2025 року у частині визнання заповіту Денисенка М.І. нікчемним та ухвалив у цій частині нове судове рішення про відмову у задоволенні цієї позовної вимоги; в іншій частині – залишив без змін постанову суду апеляційної інстанції. Верховний Суд погодився з висновками апеляційного суду про нікчемність заповіту з огляду на те, що заповіт був складений з порушенням вимог щодо його форми й посвідчення, оскільки одна з осіб, які були свідками під час посвідчення заповіту, є рідним дядьком спадкоємця за заповітом Денисенка Б.М., тобто його близьким родичем.

Суб'єкт права на конституційну скаргу твердить, що оспорюване положення Кодексу не містить чіткого переліку осіб, які підпадають під поняття

„близький родич“ та „член сім'ї“ спадкоємця за заповітом, що призвело до безпідставного позбавлення його права на спадщину, унаслідок чого порушено його конституційне право власності, визначене статтею 41 Основного Закону України.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Основним Законом України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що, стверджуючи про невідповідність оспорюваного положення Кодексу Конституції України, Денисенко Б.М. фактично висловлює незгоду з формулюванням пункту 3 частини четвертої статті 1253 Кодексу та способом його застосування Верховним Судом. Автор клопотання наводить власне бачення необхідності визначення конкретного переліку осіб, які належать до близьких родичів, саме в оспорюваному положенні Кодексу, незважаючи на те, що такий перелік містить частина перша статті 68 Кодексу. Проте, ані питання внесення змін до нормативних актів, ані правозастосовна діяльність не належать до повноважень Конституційного Суду України [Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України від 20 листопада 2019 року № 70-у(II)/2019, Ухвала Великої палати Конституційного Суду України від 27 червня 2023 року № 12-уп/2023].

Зазначене дає підстави для висновку, що Денисенко Б.М. не обґрунтував тверджень щодо неконституційності пункту 3 частини четвертої статті 1253 Кодексу, а отже, не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенка Бориса Миколайовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**